

elektricitet kunne indregne nødvendige omkostninger til brændsel, lønninger, andre driftsomkostninger m.v. Loven indeholdt ikke nogen direkte regulering af virksomhedernes egenkapital, men med Elprisudvalgets tiltræden var der dog mulighed for at opnå forrentning af indskudskapital.

Prisreguleringen betød, at i det omfang egenkapitalen efter 1. januar 1977 blev forøget som følge af overskud eller kapitalgevinster, kunne forøgelsen ikke frit udloddes til ejerne, men skulle komme forbrugere til gode som driftskapital eller anvendes til reduktion af elprisen. Forøgelsen af egenkapitalen blev som led i prisreguleringen øremærket til et bestemt formål og dermed »bunden« kapital.

Med elreformen fra 1999 er priserne for net- og transmissionsvirksomhedernes ydelser blevet fastsat inden for en indtægtsrammeregulering med det formål at skabe øget effektivitet i elforsyningen. Elproduktions- og elhandelsvirksomhedernes salg af elektricitet er ikke længere prisreguleret, hvorfor prissætningen siden 2000 har været kommerciel.

Det grundlæggende princip om, at enhver indtægt i virksomheden skal anvendes til dækning af virksomhedens udgifter videreførtes med elreformen som hovedregel for de kollektive elforsyningsvirksomheder, og sontringen mellem fri og bunden kapital blev opretholdt. Det effektivitetsfremmende element er, at ekstraordinære effektiviseringsgevinster i forhold til indtægtsrammerne er til ejernes fri disposition.

I elforsyningsloven fra 1999, som udgør det lovgivningsmæssige grundlag for elreformen, slås det fast, at kollektive elforsyningsvirksomheder og disses ejere fortsat frit - uanset prisreguleringen - kan disponere over kapital og indtægter (fri egenkapital), som de i medfør af den hidtil gældende elforsyningslov frit kunne disponere over.

Størrelsen af den fri og bundne egenkapital skal netvirksomhederne ifølge elforsyningsloven opføre i åbningsbalancerne i forbindelse med overgangen til den nye prisregulering, og åbningsbalancerne skal godkendes af Energitilsynet. Det er dermed Energitilsynet, der har myndighed til at træffe afgørelse om størrelsen af den fri egenkapital i el-selskaberne. Elforsyningsloven giver således ikke ministeren hjemmel til at fastsætte størrelsen af den frie egenkapital.

Energitilsynet tilkendegav i sin statusrapport fra august 2003, at Tilsynet gennem konkrete afgørelser i 2002 og 2003 har fastlagt nogle generelt anvendelige principper for opgørelsen af den frie egenkapital, men at elsektoren har tilkendegivet, at den ikke er tilfreds med disse afgørelser og vil gå videre med sagen til

klagenævn og domstole. Det er således elsektorens opfattelse, at den fulde egenkapital i selskaberne er til ejernes fri disposition, og elsektoren anfægter derfor lovligheden af de bestemmelser i elforsyningsloven, som relaterer sig til opdelingen mellem fri og bunden kapital. Tilsynet oplyser, at det skal tage konkret stilling til opgørelsen af den fri egenkapital i ca. 140 selskaber. Energitilsynet anfører videre, at den endelige fastlæggelse af den frie egenkapital vil medføre en meget kompliceret omberegning af indtægtsrammerne for den første fireårige reguleringsperiode, og at denne korrektionsberegning først endeligt vil kunne foretages, når der foreligger en retlig afklaring af grundlaget for opgørelsen af den frie egenkapital.

Energitilsynet tilkendegiver sammenfattende, at det centrale spørgsmål om opgørelsen af den frie egenkapital i selskaberne reelt henstår uløst, uanset de afgørelser som Tilsynet har truffet. På den baggrund opfordrer Tilsynet til, at der findes en løsning på »...el-selskabernes frie egenkapital med henblik på at skabe ro om selskabernes kapitalforhold og dermed åbne op for den politisk ønskede strukturudvikling på energiområdet«.

På denne baggrund indgår det såvel i den politiske aftale af 29. marts 2004 om fremtidssikring af energinfrastrukturen som i aftalen med Elfor, at kapitalbegreberne i elforsyningsloven ændres, således at der ikke længere skelnes mellem fri og bunden kapital.

Det har været en afgørende forudsætning for en ændring af kapitalbegreberne, at elpriserne ikke stiger som følge heraf. Det er derfor nødvendigt at gennemføre en ny prisregulering, som sikrer dette.

På denne baggrund indgår det således i aftalen med Elfor, at netvirksomhedernes kapital i en overgangsperiode opnår en lavere forrentning indtil det tidspunkt, hvor løbende effektiviseringer og prisudviklingen giver grundlag for en normal forrentning. Hermed tilgodeses forbrugere fortsat. Kapital, der finansierer nyinvesteringer, f.eks. til kabellægning under hensyn til forsyningsikkerheden eller i forbindelse med aktivitetsudvidelse, skal som under den gældende regulering fortsat kunne forrentes og afskrives.

Indtil den nye prisregulering kan træde i kraft fra 1. januar 2005, etableres der en overgangsordning for året 2004.

Med den ejermæssige adskillelse af systemansvar og transmission fra produktion og handel samtidig med, at der gennemføres en købepligt for staten til de regionale transmissionsnet, er der grundlag for at foretage en række regelforenklinger i elforsyningsloven, hvilket også fremgår af den politiske aftale. Det